

Audit

AZ



Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | november 2010

Audit

AZ



Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | november 2010

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

AZ

Gemeente Alkmaar

Openbaar Ministerie Alkmaar

Regiopolitie Noord-Holland Noord

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Jan Bos

Edward van der Torre

Ayhan Akgul

Henk de Man

© november 2010

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Club, supporters en incidenten	7
3	Samenwerking rondom voetbalveiligheid	9
4	Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd	11
5	De BVO onder de loep	12
6	Hoofdpijnen veiligheidsbeleid	15
7	Samenvatting en conclusies	16
	Bijlage - verantwoording Audit	18

1. Inleiding

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

In 2003 stelde het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het landelijk Auditteam Voetbalvandalisme in, dat op grond van artikel 2a van het Instellingsbesluit van 13 augustus 2003 (en gewijzigd op 15 december 2006) de volgende taakstelling kreeg:

- bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland een kortlopend feitenonderzoek te doen;
- onderzoek te verrichten naar het voorkómen van incidenten.

Daarnaast was het op grond van art. 3 in het (gewijzigd) Instellingsbesluit mogelijk om onderzoek te verrichten op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), of op verzoek van de burgemeester van de betreffende regio, waar zich ingrijpende incidenten voordeden (in overleg met BZK). Ook kon het Auditteam op eigen initiatief besluiten tot het verrichten van onderzoek (eveneens in overleg met BZK).

Het onderzoek richtte zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO). Het Auditteam Voetbalvandalisme deed vijf jaar lang actief onderzoek en sloot in 2008 af met een eindrapport.

Sinds eind april 2009 is het voorzitterschap van het Auditteam Voetbalvandalisme overgenomen door Annemarie Jorritsma en is de naam van het Auditteam gewijzigd in het Auditteam Voetbal en Veiligheid. De overige leden van het Auditteam zijn: Gerard Beelen, Henk Wooldrik, Gerrie Ruijs, Mirjam Salet en Peter van Zunderd. De Interdisciplinaire stuurgroep voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft in 2008 de taken van het Auditteam geherformuleerd.

De hoofddoelstelling van het nieuwe Auditteam is om voor de komende twee jaar op grond van audits concreet advies en aanbevelingen te geven aan de lokale voetbalvierhoek over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Samen met de betrokken partijen wordt de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij ligt de focus op de voortgang van de landelijke beleidsprioriteiten op lokaal niveau. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Net als in het verleden zullen grootschalige incidenten rondom het voetbal – op eigen initiatief of indien daartoe wordt verzocht – ook in onderzoek worden genomen. De onderzoeken en audits worden uitgevoerd door een onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers en praktijkdeskundigen.

Werkwijze bij een audit

Door het onderzoeksteam wordt tweemaal een wedstrijdbezoek afgelegd, waarbij geobserveerd wordt aan de hand van een observatielijst. De wedstrijden worden zowel vanuit de 'clublijn' als vanuit de 'politielijn' bekeken. Daarnaast vinden per organisatie (groeps)interviews plaats met vertegenwoordigers van partijen uit de lokale vierhoek. Tot slot worden relevante documenten, zoals het veiligheidsconvenant, draaiboeken en uitdraaien van het VVS bestudeerd c.q. geanalyseerd.¹ Het geheel mondt uit in een openbare rapportage.

Uitgangspunten omtrent veiligheid

Veiligheid is een essentiële factor voor het bestuur van een voetbalclub: sfeer en veiligheid zijn basisvoorwaarden. Sfeer en veiligheid helpen bij het aantrekken van supporters en sponsors. Zodra de veiligheid op een acceptabel niveau is gebracht, kunnen redelijke wensen van (fanatieke) supporters worden ingewilligd. De veiligheid bij voetbalwedstrijden wordt in onderlinge samenhang bepaald door supporters (aard en aantal), de veiligheidsorganisatie, de fysieke infrastructuur en veiligheidsmaatregelen. Voetbalveiligheid vergt dan ook samenspel in de vierhoek van gemeente, politie, OM en BVO.

Voor zover mogelijk worden ook (vertegenwoordigers van) de supporters in de afstemming met de BVO betrokken, doch zij bepalen niet (mede) het beleid.

¹ Zie voor de onderzoeksverantwoording de bijlage.

2. Club, supporters en incidenten

- 2.1 AZ is een BVO die in 1967 is ontstaan uit een fusie tussen Alkmaar '54 en FC Zaanstreek. Sinds 1998 komt de club uit in de Eredivisie. De thuiswedstrijden worden afgewerkt in het AFAS Stadion. Het stadion is opgeleverd in 2006 en heeft een capaciteit van 17.023 toeschouwers.
- 2.2 AZ kent een trouwe aanhang afkomstig uit de stad Alkmaar en het omliggende gebied (West-Friesland). Het stadion van AZ is de laatste jaren nagenoeg iedere wedstrijd uitverkocht. Er was een wachtlijst voor seizoenkaarten die op het hoogtepunt uit 5.000 personen bestond. De laatste jaren is de wachtlijst (fors) ingekrompen tot een punt waarop er geen wachtlijst meer is.
- 2.3 AZ is een familieclub. Bezoekers van AZ zijn voor een groot deel mannen tussen de 15 en 60 jaar. Daarnaast zijn er veel vrouwen en kinderen in het stadion aanwezig. AZ kent een kleine harde kern, die bestaat uit 6 à 7 leiders, waarvan de meeste een stadionverbod hebben, en potentieel enkele tientallen meelopers. Volgens het Voetbalvolgsysteem (VVS) heeft AZ 17 lopende landelijke stadionverboden en 6 voorwaardelijke stadionverboden (peildatum 27 oktober 2010). Incidenten rondom voetbal beperken zich in de regel tot (incidentele) spreekkoren. Er wordt gewerkt volgens de Hooligans In Beeld-systematiek. Het is op dit moment niet nodig om de aanpak-op-maat uit deze systematiek op aanhangers van AZ toe te passen.
- 2.4 Rond thuiswedstrijden van AZ vinden de laatste jaren vrijwel geen incidenten plaats met betrokkenheid van de eigen aanhang. In het afgelopen jaar (peildatum 27 oktober 2010) hebben tijdens thuiswedstrijden en uitwedstrijden enkele relatief 'lichte' incidenten plaatsgevonden waarbij supporters van AZ betrokken waren. Het gaat dan om het ten gehore brengen van kwetsende spreekkoren, het afsteken van vuurwerk en – rond Europese wedstrijden – het provoceren van de aanhang van de bezoekende club in het centrum van Alkmaar. In het afgelopen jaar hebben zich enkele voetbalgerelateerde incidenten voorgedaan. Het betreft hier vernielingen door Feyenoord-supporters in het Alkmaarse café Leve de Lol (31 aanhoudingen) op 28 augustus 2010 (de avond voor de wedstrijd AZ- Excelsior) en het met stenen bekogelen van de spelersbus van FC Twente op weg naar het AZ-stadion (13 april 2010), waarover twee inwoners van Amsterdam een bekenenis hebben afgelegd. Voorafgaand aan het Champions League duel tussen AZ en Olympiakos Piraeus op 24 november 2009 raken drie medewerkers van de stewardorganisatie van AZ gewond. Griekse fans proberen het stadion met illegale kaarten te betreden. Bij pogingen om deze fans tegen te houden raken de medewerkers gewond (in paragraaf 3.2 gaan we hier nader op in).
- 2.5 Thuiswedstrijden van AZ worden geclassificeerd als een A-, B- of C-wedstrijd. De wedstrijden tegen Ajax en Feyenoord zijn aangemerkt als C-wedstrijd. De wedstrijden tegen Ado Den Haag, FC Twente, FC Utrecht en Vitesse zijn aangemerkt als B-wedstrijden. Voor de overige wedstrijden geldt de classificatie A. In het komende seizoen wordt de wedstrijd AZ –

Feyenoord waarschijnlijk als B-wedstrijd ingeschat. Rond wedstrijden van AZ geldt een autocombi voor bezoekende supporters. Ajax kwam dit seizoen met een vrijwillige buscombi. In de meeste gevallen geldt voor de autocombi de verplichting om kaarten om te wisselen op een parkeerterrein langs de snelweg. Het omwisselen vindt op een vastgesteld tijdstip plaats, zodat supporters rechtstreeks naar het stadion moeten om de wedstrijd op tijd bij te kunnen wonen. Zo is er geen gelegenheid om het centrum van Alkmaar in te gaan. Na afloop van de wedstrijd worden uitsupporters vanuit het parkeervak rechtstreeks via de A9 de stad uitgeleid. De facto is hierdoor vrijwel nooit sprake van vrij vervoer naar wedstrijden van AZ, hoewel er ook geen sprake is van een verplichte combi.

3. Samenwerking rondom voetbalveiligheid

- 3.1 De samenwerking tussen BVO, gemeente, OM en politie is over het algemeen goed. Er wordt op verschillende niveaus (periodiek) overleg gevoerd tussen de betrokken partijen en er is sprake van korte onderlinge lijnen (operationeel, tactisch en strategisch). Gemeente, politie en OM staan op het standpunt dat de club 'primair verantwoordelijk is voor het ordentelijk verloop van de wedstrijden'. Deze afspraak is vastgelegd in het Convenant Betaald Voetbal Alkmaar. De burgemeester heeft de regie over het lokale voetbalveiligheidsbeleid. Basis voor het voetbalveiligheidsbeleid is het Convenant Betaald Voetbal Alkmaar (dat geactualiseerd wordt na het verschijnen van het nieuwe Kader voor Beleid: Voetbal en Veiligheid). Hieronder geven we de overleggen die periodiek gevoerd worden weer.
- Er vindt operationeel veiligheidsoverleg plaats ter voorbereiding van de komende wedstrijd(-en). Deelnemers aan dit overleg zijn vertegenwoordigers van AZ, de politie en de gemeente. Indien noodzakelijk (rond risicowedstrijden) sluit het OM hier bij aan.
 - Twee keer per jaar wordt op strategisch niveau in de driehoek gesproken over voetbalveiligheid in het 'voetbalveiligheidsoverleg'. De club en de supportersvereniging worden hierbij uitgenodigd. In het voetbalveiligheidsoverleg wordt gesproken over de uitvoering van de in het convenant vastgelegde afspraken, afstemming van beleid en communicatie hierover en het monitoren van het convenant.
 - De afspraak tussen de convenantpartners is dat er 'zo vaak als nodig is' overleg plaatsvindt tussen het bestuur van AZ en de voetbaldriehoek. In de praktijk vindt dit overleg, door de bestaande korte onderlinge lijnen, regelmatig plaats.
 - Na afloop van ieder seizoen vindt een operationele evaluatie plaats door de convenantpartners.
 - Bij iedere B- en C-wedstrijd is de driehoek aanwezig. Afhankelijk van het risico vindt voorafgaand driehoeksoverleg plaats.
- 3.2 Hoewel de samenwerking tussen BVO, gemeente, OM en politie goed verloopt is er één thema waarover de partijen een verschil van inzicht hebben: de inzet van politie op het stadionterrein. De gemeente en politie staan op het standpunt dat de club verantwoordelijk is voor de veiligheid op het stadionterrein. Dat betekent dat er geen politie aanwezig is (uitgezonderd enkele supportersbegeleiders) op het stadionterrein. Beleid van gemeente en politie is dat de politie in de nabijheid (op driehonderd meter) van het stadion paraat staat om in te grijpen bij incidenten. De club deelt deze beleidslijn in vrijwel alle gevallen. Echter, de club is van mening dat het bij een reële dreiging van geweld noodzakelijk is om politie op het stadionterrein aanwezig te laten zijn en dan met name bij de toegang tot het uitvak. Pregnant voorbeeld in deze is de wedstrijd tussen AZ en Olympiakos Piraeus (zie 2.5). De club heeft voorafgaand aan deze wedstrijd enkele keren aangegeven dat preventief toezicht van de politie bij het bezoekersvak noodzakelijk was, gezien de signalen dat supporters van Olympiakos Piraeus overlast zouden veroorzaken bij het bezoekersvak. De club heeft hierop zelf extra

veiligheidsmaatregelen getroffen (te weten de inzet van extra stewards). De politie en gemeente hebben op basis van hun eigen risicoanalyse de inschatting gemaakt dat er niet genoeg aanleiding was om de veiligheidsorganisatie van de club preventief te ondersteunen. Voorafgaand aan de wedstrijd komt het tot een hevig treffen tussen supporters van Olympiakos Piraeus en de stewards van AZ, waarvan er drie gewond raken. Tijdens de wedstrijd worden hierop door AZ uit personele veiligheidsoverwegingen geen stewards in het bezoekersvak ingezet, waardoor er schade ontstaat in het bezoekersvak. Ook rond de wedstrijd AZ – Ajax (14 november 2010) wordt door AZ aangegeven dat ze politieondersteuning bij het bezoekersvak noodzakelijk acht. De politie en gemeente geven op basis van hun risico-inschatting geen gehoor aan dit verzoek. AZ besluit hierop uit personele veiligheidsoverwegingen geen stewards in het bezoekersvak in te zetten. Tijdens de wedstrijd, die door AZ met 2-0 wordt gewonnen, trachten de Ajax-supporters het vak te verlaten waarbij ze zich kort tegen de eigen Ajax-stewards keren. De betrokken partijen geven aan dat AZ de afgelopen jaren een enkele keer om politieondersteuning op het stadionterrein heeft verzocht. In deze gevallen blijkt dit verzoek achteraf gezien terecht, omdat er een risicovolle situatie ontstaat of had kunnen ontstaan voor de stewards. Wanneer het onder het huidige regime (politie paraat, maar buiten het stadionterrein) tot een incident komt is de politie niet snel genoeg aanwezig om op te kunnen treden, aangezien een kort maar hevig incident dan al voorbij is. De beleidslijn is inmiddels na evaluatie door de betrokken partijen gewijzigd, waarbij het standpunt nu is dat de politie bij een dreiging van geweld direct het stadionterrein op komt. De politie is echter niet preventief aanwezig op het stadionterrein. Wel staat de politie gepositioneerd nabij het toegangshek voor de bezoekende clubs.

- 3.3 Multidisciplinair overleg over 'safety' in het stadion (calamiteiten / ontruiming e.d.) vindt plaats rond de jaarlijkse calamiteitenoefening. AZ beschikt over een calamiteitenplan (inclusief ontruimingsplan) dat jaarlijks wordt beoefend, conform de afspraken in het Convenant.
- 3.4 De informatie-uitwisseling tussen de betrokken partijen is inhoudelijk van goed niveau. AZ en de politie wisselen bijvoorbeeld, binnen de kaders van de privacywetgeving, gegevens uit met betrekking tot de handhaving van stadionverboden.

4. Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd

- 4.1 De veiligheidsorganisatie van de BVO is momenteel als volgt:
- Bij de BVO staat de veiligheidscoördinator aan het hoofd van de veiligheidsorganisatie, met daaronder twee medewerkers veiligheid (waarvan één in de rol van supporterscoördinator). De veiligheidscoördinator rapporteert rechtstreeks aan de directeur Algemene Zaken.
 - Onder de bovenkant van de veiligheidsorganisatie werken drie sectorhoofden, hoofdstewards en stewards (totaal per wedstrijd ongeveer 140).
 - Binnen het stadion(-terrein) heeft de BVO de regie.
- 4.2. De stewardbriefing vindt getrappt plaats. Door de veiligheidscoördinator worden de sectorhoofden en hoofdstewards gebriefd. Vervolgens briefen de hoofdstewards hun stewardteam verder op de tribune. De briefings worden op een duidelijke wijze gegeven, volgens een vaste structuur.
- 4.3 Bij de politie is de inzet en dus het aantal betrokken personen wisselend en afhankelijk van de risico-inschatting van de wedstrijd. Op basis van de laatste A-, B- en C-wedstrijd en informatie uit de interviews kan het volgende over de politie-inzet gezegd worden:
- Tijdens A-wedstrijden en B-wedstrijden wordt in totaal circa 30 man politiepersoneel ingezet. Dit aantal is inclusief vrijwilligers.
 - Tijdens C-wedstrijden (thuiswedstrijden tegen Ajax en Feyenoord) wordt in totaal circa 175 man politiepersoneel ingezet.
- 4.4 De briefing van de politie verloopt op een gedisciplineerde en professionele wijze. Tijdens de briefing wordt nauwkeurig ingegaan op de geldende tolerantiegrenzen ten aanzien van openbare orde verstoringen en alcoholgebruik. Daarnaast wordt ingegaan op een aantal scenario's dat zich rond de wedstrijd voor kan doen (vervoersincident, omgaan met lastige groepen, aanhouding in groep, rellen, ontruiming vak/stadion). Met betrekking tot bekende risicosupporters wordt ingegaan op de geldende stadionverboden en het smoelenboek.
- 4.5 Voorafgaand aan een risicowedstrijd vindt in het stadion driehoeksoverleg plaats in aanwezigheid van AZ. Opvallend hierbij is dat de veiligheidscoördinator van AZ het (korte) overleg voorziet. Hierin komt de verantwoordelijkheid van de club voor het voetbalveiligheidsbeleid op het stadionterrein tot uiting. In het driehoeksoverleg wordt actuele (RID-)informatie gedeeld en bondig ingegaan op de geldende afspraken / tolerantiegrenzen.
- 4.6 Binnen het OM is een voetbalofficier actief. Deze voetbalofficier is werkzaam voor zowel AZ als Telstar en Volendam. Gezien het (risico-)profiel van deze clubs is dat goed te combineren. Het OM is in principe bij iedere B- en C-wedstrijd aanwezig.
- 4.7 Binnen de gemeente is – naast de burgemeester als eindverantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid – een beleidsmedewerker betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het beleid rondom voetbal.

5. De BVO onder de loep

- 5.1 De stewardorganisatie maakt een professionele indruk. Echter, door de groei van de bezoekersaantallen na de verhuizing van de Alkmaarderhout naar het AFAS-stadion en daarmee de groei van de stewardorganisatie en personele wisselingen (doorstroming van steward naar hoofdsteward) ontstaat een aantal (bekende) knelpunten. Hierdoor zijn stadionbekendheid en communicatieafspraken bij stewards niet altijd op het gewenste niveau of is er soms te weinig aandacht voor gastheerschap. Over het algemeen functioneert de stewardorganisatie op niveau. Stewards kijken bijvoorbeeld niet naar het veld, maar naar de tribune. De stewards kunnen in het hele stadion optreden tegen overtredingen. Wel geldt dat er op sommige plekken in het stadion een afweging wordt gemaakt welke steward zich op een tribune(-deel) begeeft.
- 5.2 AZ kende de luxe situatie dat het stadion altijd uitverkocht was en er een (lange) wachtlijst was voor seizoenkaarten. Deze wachtlijst had in de ogen van betrokkenen als positief bijeffect dat potentiële ordeverstoorders zich netjes bleven gedragen, uit vrees hun seizoenkaart – ook na een kleine overtreding – voor lange tijd kwijt te zijn aangezien ze dan op de wachtlijst zouden komen te staan. Het slinken van deze wachtlijst wordt daarom ook uit veiligheidsoverwegingen betreurt door betrokken partijen.
- 5.3 Over de fysieke infrastructuur rondom en in het stadion kan het volgende worden opgemerkt:
- De bewegwijzering vanaf de snelweg om het stadion te kunnen bereiken is zeer goed.
 - Rondom het stadion zijn meerdere parkeerzones voor genodigden / parkeerkaarthouders en bij het bezoekersvak. In de nabije omgeving in de woonwijken is beperkte parkeergelegenheid. Opvallend is het grote aantal supporters dat met de fiets naar het stadion komt (ongeveer 3.000 per wedstrijd). Daarnaast komen veel supporters met het openbaar vervoer en te voet naar het stadion.
 - Voor uitsupporters geldt vrijwel altijd een autocombi of een (op verzoek van de bezoekers) vrijwillige buscombi. Het stadion en de stadionomgeving zijn bijzonder goed ingericht op snelle aan- en afvoer van uitsupporters met de auto. Bij het bezoekersvak is een met hekken afgeschermd parkeergelegenheid voor 20 bussen of 200 personenauto's. Het stadion ligt aan een groot verkeersplein. Kort voor aankomst en vertrek van de uitsupporters worden hier de verkeerslichten op rood gezet, zodat de uitsupporters snel het stadionterrein op of af kunnen.
 - De toegang tot het stadionterrein verloopt via één weg. Deze weg zorgt kort voor en kort na wedstrijden voor enige opstopping. De toegangsweg richting stadion gaat op het stadionterrein over in een 'ringweg' die rond het stadion loopt, waarmee de diverse parkeervakken goed bereikbaar zijn. De ringweg wordt rond de aan- en afvoer van de bezoekende supporters kort afgesloten. Thuissupporters en bezoekende supporters worden hier door enkele stewards van elkaar gescheiden.

- Het AFAS-stadion is een vrij nieuw en modern stadion. De stadionomgeving is open en vriendelijk door de afwezigheid van hekken. Het stadion oogt binnen ook open en vriendelijk, door de afwezigheid van (hoge) hekken en het ontbreken van segmentering / vakscheiding op de tribunes. De openheid van het stadion en de stadionomgeving past bij het risicoprofiel van het AZ-publiek.
 - Het bezoekersvak heeft een bijzonder vriendelijke uitstraling. De zichtlijnen zijn goed, waardoor het spel goed te volgen is. Het bezoekersvak is gunstig gesitueerd, ver van de fanatieke aanhang van AZ. Wel is de afstand tussen het bezoekersvak en de overige AZ-supporters klein, waardoor provocaties (vanuit het uitvak) kunnen ontstaan richting het (rustige) AZ-publiek.
 - Er zijn ruim voldoende faciliteiten voor de supporters. De catering voor het complete stadion is goed te noemen.
 - Alle tribunes hebben zitplaatsen. In (kleine) delen van het stadion (de vakken X en W) verkiezen supporters het om te staan.
 - De afstand tussen uitvak en de vakken van de fanatieke aanhang is maximaal.
- 5.4 De commandoruimte geeft een goed overzicht over het hele stadion. De commandoruimte is vlak bij de eigen fanatieke aanhang gesitueerd, wat als voordeel biedt dat men niet alleen afhankelijk is van camerabeelden om de sfeer te peilen, maar zelf de situatie ook goed visueel kan beoordelen vanuit de commandoruimte.
- De commandoruimte is ruim opgezet. Tijdens de wedstrijd zijn onder andere in de ruimte aanwezig: 2 personen om de camera's te bedienen, veiligheidscoördinator club, politie, supportersbegeleider, brandweer en de veiligheidscoördinator van de bezoekende club. De commandoruimte is makkelijk bereikbaar voor diverse functionarissen in het stadion. Er is geen scheiding in de ruimte tussen BVO en politie.
 - Het stadion beschikt binnen en buiten over voldoende camera's om het complete gebied in beeld te brengen. De camera's zijn digitaal en de beeldkwaliteit is goed. De camera's geven een goed overzicht, zowel binnen als buiten. De supporters zijn duidelijk herkenbaar in beeld te brengen. Foto's kunnen uitgeprint worden. De beelden worden uitgekeken door politie en stadionmedewerkers.
 - Er vindt in de commandoruimte korte en snelle communicatie plaats tussen de stadionorganisatie en de politie.
- 5.5 De BVO investeert in een goede relatie met de supporters en het voeren van een consequent ('streng en eerlijk') veiligheidsbeleid. De club gaat vaak in gesprek met supporters, bijvoorbeeld op supportersavonden. De politie is hier in het kader van het relatiebeheer met supporters vaak bij aanwezig. Daarnaast nodigt de club supporters uit als er iets aan de hand is. Bij ieder (klein) vergrijp moeten supporters bij de club op gesprek komen. Supporters ontvangen dan direct een waarschuwing, die geldt voor een jaar. Bij geweld en/of bedreiging volgt direct een stadionverbod.

5.6 Fouillering

- De situering voor de fouillering is goed. Fouillering vindt zorgvuldig en op correcte wijze plaats.

6. Hoofdpijnen veiligheidsbeleid

- 6.1 Het voetbalveiligheidsbeleid in Alkmaar kenmerkt zich door een aantal uitgangspunten. In de eerste plaats geldt dat AZ verantwoordelijk is voor het ordentelijk verloop van voetbalwedstrijden. De veiligheidspartners (politie, gemeente, OM) faciliteren dit zoveel mogelijk, bijvoorbeeld door snelle aan- en afvoer van supporters. In de tweede plaats geldt het uitgangspunt dat de autoriteiten zoveel mogelijk wedstrijden classificeren als A-wedstrijd. Door de wijze waarop uitsupporters het stadion kunnen bereiken is weinig (steeds minder) politie-inzet nodig. Het beleid van de autoriteiten is er op gericht om zoveel mogelijk af te schalen rond risicowedstrijden. De ambitie is om op termijn helemaal geen C-wedstrijden meer te hebben.
- 6.2 Voor aanvang van het nieuwe seizoen wordt door de driehoek in overleg met AZ de categorisering van thuiswedstrijden vastgesteld. Tijdens de competitie is het mogelijk om, op basis van actuele ontwikkelingen, de categorisering aan te passen. Informatie die wordt gebruikt bij het maken van de risico-inschatting van een wedstrijd betreft de historie, het belang van de wedstrijd, informatie van de Voetbaleenheid en RID en informatie over supportersgedrag uit het VVS.
- 6.3 De politie kijkt bij het vaststellen van de politie-inzet voor een wedstrijd naar de historie tussen beide clubs en de actuele veiligheidssituatie. Uitgangspunt hierbij is dat de politie de inzet afschaalt waar mogelijk.
- 6.4 Het voetbalconvenant wordt in principe jaarlijks geactualiseerd. Het convenant geldt als bindend kader voor de uitvoering van activiteiten door de aan het convenant gebonden partijen. Het convenant bevat een groot aantal concrete afspraken, waardoor het eenvoudig is zicht te houden op een correcte naleving van de gemaakte afspraken.
- 6.5 Betrokkenen merken op dat er de laatste tien à vijftien jaar veel is verbeterd in de veiligheidsorganisatie van de BVO. Rond competitiewedstrijden vinden eigenlijk geen incidenten plaats. De uitdaging ligt momenteel rond Europese wedstrijden, waarbij het minder eenvoudig is om afspraken te maken met (Oost-Europese) clubs over veiligheidszaken. Daarnaast speelt als knelpunt bij Europese duels dat het moeilijk is om supportersgroepen te scheiden, omdat er van combivervoer geen sprake is. Supportersgroepen kunnen elkaar dan treffen in (het centrum van) Alkmaar.
- 6.6 De vroege competitiestart (augustus) wordt door betrokkenen als knelpunt gezien, aangezien politie en stewards tot in september vakantie kunnen hebben. Een ander knelpunt is het afwerken van vriendschappelijke thuisduels in de zomermaanden, wanneer er weinig politiecapaciteit beschikbaar is. De politie heeft hierover een enkele keer negatief moeten adviseren aan het gemeentebestuur, dat dit advies heeft overgenomen.

7. Samenvatting en conclusies

- 7.1 De samenwerking tussen de gemeente, BVO, politie en OM is goed. Er zijn meerdere structurele overlegvormen en daarnaast zijn er korte onderlinge lijnen. De betrokken partijen kennen individueel en in onderlinge samenwerking een hoge mate van professionaliteit. De BVO is verantwoordelijk gemaakt voor het ordentelijk verloop van voetbalwedstrijden. De BVO vult deze verantwoordelijkheid professioneel in.

Het bezoeken van wedstrijden van AZ is om diverse redenen zeer prettig. Ook supporters van bezoekende clubs worden netjes ontvangen. Het stadion en de stadionomgeving oogt open en vriendelijk. De faciliteiten zijn modern en op niveau.

AZ kent een overwegend rustige aanhang. Rondom voetbalwedstrijden vinden weinig incidenten plaats. Wanneer zich incidenten voordoen wordt door de BVO direct opgetreden richting individuele supporters. De wachtlijst voor seizoenkaarten kende een dempend effect met betrekking tot mogelijke ordeverstoringen. Het slinken van de wachtlijst kan effect hebben op het gedrag van (een klein deel van) de aanhang van AZ.

- 7.2 Op basis van de audit is een aantal aandachtspunten te benoemen:

- Hoewel de samenwerking tussen betrokken partijen goed verloopt, is het thema 'geen politie-inzet op het stadionterrein' een terugkerend gespreksonderwerp. AZ is conform de afspraken in het convenant verantwoordelijk voor het ordentelijk verloop van voetbalwedstrijden. Deze verantwoordelijkheid wordt blijkens deze audit goed ingevuld. De afgelopen jaren heeft AZ een enkele keer – op basis van een zorgvuldige inschatting van risico's en in combinatie met een opgeschaalde eigen veiligheidsorganisatie – gevraagd om politieondersteuning op het stadionterrein. Achteraf bezien blijkt de vraag om ondersteuning terecht te zijn geweest, omdat het daadwerkelijk tot incidenten of tot een dreigende situatie kwam. In onze optiek wordt het thema 'geen politie-inzet op het stadionterrein' te principiële ingestoken. Als beleidsuitgangspunt is de lijn 'geen politie-inzet op het stadionterrein' helder en verstandig: ook om de verantwoordelijkheid voor veiligheid daar te leggen waar die hoort – bij de club. Echter, indien de veiligheidsorganisatie van AZ met een gedegen onderbouwing aangeeft dat politie-inzet op het stadionterrein bij wijze van hoge uitzondering noodzakelijk is, dan is het in onze optiek billijk als de autoriteiten hier gehoor aan geven. Vanzelfsprekend dient de noodzaak tot politie-inzet zorgvuldig te worden afgewogen en achteraf geëvalueerd.
- Hoewel wedstrijden van AZ voor uitsupporters laagdrempelig te bezoeken zijn, zorgt de verplichte autocombi nogal eens tot gemor onder bezoekende supporters. Feitelijk wordt met deze autocombi (en het omwisselen op een vaste plaats en tijd) de illusie van vrij vervoer gewekt, terwijl hier eigenlijk beperkt sprake van is. Het verdient aanbeveling om – in die gevallen waarin dat kan – het vervoer naar het AZ-stadion zoveel mogelijk vrij te geven, om de welwillende uitsupporter tegemoet te komen.

- De commandoruimte is een grote ruimte zonder scheiding tussen BVO en politie. Daarnaast kunnen veel mensen de commandoruimte bereiken. Het is de vraag of de situatie in de commandoruimte in geval van een calamiteit niet onoverzichtelijk wordt.

Bijlage - verantwoording Audit

Geïnterviewde personen

De heer Bruinooge	Burgemeester Alkmaar
De heer Keller	Politie
De heer Gerbrands	AZ
De heer Grooteman	Politie
De heer Haneveld	Openbaar Ministerie
De heer Koning	AZ
De heer Van Schouten	Gemeente Alkmaar

Geraadpleegde documenten

Convenant Betaald Voetbal
Draaiboek AZ – Willem II
Draaiboek AZ – Ajax
Plattegrond stadion(-omgeving)
VoetbalVolgSysteem (VVS): uitsluitingen, thuisgedrag en uitgedrag

Observaties en activiteiten

Wedstrijdbezoek AZ – Willem II (24 oktober 2010)

met als aandachtspunten:

- Wedstrijdvoorbepreking met de scheidsrechter
- Briefing stewards
- Commandoruimte
- Vak harde kern
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

Wedstrijdbezoek AZ – Ajax (14 november 2010)

met als aandachtspunten:

- Briefing politie
- Debriefing politie
- Commandoruimte
- Vak harde kern
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

